

BONS I DOLENTS

Potser algú pensarà que sóc pessimista si dic que encara no hem arribat a la democràcia. Ben cert que les eleccions del juny representaven un pas endavant per a arribar-hi, inimaginable un any abans; ben cert que el restabliment de la Generalitat de Catalunya —amb caràcter provisional i per decret, com el 21 d'abril de 1931!—, responent a la voluntat explícita del poble català, ens ha obert horitzons d'esperança; ben cert que l'aplicació de l'amnistia pactada i aprovada pels parlamentaris de l'estat espanyol aplanarà el camí que ens ha de dur a formes millors de convivència. Fixem-nos, però, que el clam tan repetit durant els darrers temps —llibertat, amnistia, Estatut d'autonomia— encara és vàlid, perquè cap de les tres coses no ha estat assolida del tot.

Tanmateix, no era a això que volia referir-me. Jo bé penso que, si no hi ha cap sotragada greu, la democràcia «legal» anirà venint pas a pas. Per molt que ens pesi, no és fàcil de liquidar en pocs mesos uns decennis de dictadura, amb totes les seves conseqüències socials i econòmiques.

Jo volia dir que la democràcia, a més a més d'un conjunt d'institucions i de lleis, necessita un esperit, un conjunt d'actituds, per part dels polítics i per part del poble; i que això encara és més lent d'aconseguir.

Pensem, si no, en el vell vici de la humanitat de dividir els homes en bons i dolents, les idees en bones i dolentes, els partits polítics en bons i dolents. Bons o dolents, és clar, segons de quin costat es mirin. No vull pas dir que tot, absolutament tot, sigui relatiu, sinó que en la complexa realitat dels fets humans és sempre molt difícil de destriar què hi ha de bo i què hi ha de dolent i que sovint el bé i el mal hi són confosos i barrejats.

Aleshores, davant l'adveniment legal de la democràcia, o si voleu durant aquesta pre-democràcia que estem vivint, el perill és que mantinguem el famós dualisme —bo o dolent— que justament les dictadures adopten i aprofiten per a exaltar tot allò que els és propi i condemnar tot allò que els és advers. El perill és que en plena democràcia —i sobretot en la pre-democràcia— continuem mirant les coses a través del vidre de la dictadura i classificant els homes, les idees i els partits en bons i dolents. Això no vol dir pas que cadascú no pugui tenir com a més bones unes conviccions polítiques determinades i que no les hagi de defen-

sar ben legítimament. L'actitud verament democràtica serà creure en la possibilitat de bondat de les conviccions dels altres i acceptar que en un moment determinat la majoria del poble pugui pensar diferent d'ell mateix. I que de tot el ventall de conviccions i d'idees polítiques que es poden mostrar en una societat democràtica, excloses precisament totes aquelles que no les accepten, haurém de considerar què tenen de bo en cada moment precís, sense condemnar mai en bloc les persones o els partits que poden estar distants de les nostres pròpies conviccions.

Potser em preguntareu, i amb tota la raó, per quins set sous faig totes aquestes disquisicions. Us ho diré. La majoria de nosaltres no hem viscut, o no hem viscut plenament, conscientment, una situació democràtica. Ens trobem, en conseqüència en una etapa política que representa un trencament total dels esquemes que han configurat la nostra visió de la societat on vivim; en aquestes circumstàncies —democràtiques o pre-democràtiques, com vulgeu—, podem caure en la temptació de judicar les situacions que vivim aplicant-hi aquells esquemes endarrerits. I això, hauríem d'evitar-ho.

Hem d'acceptar, democràticament, que unes persones, o uns grups, o uns partits polítics, siguin de dretes o d'esquerres, comunistes o liberals, conservadors o progressistes, moderats o revolucionaris. Hem d'acceptar-ho, com hem d'acceptar que una majoria del poble pugui inclinar-se per unes tendències o per unes altres i que, per tant, en una situació determinada —molt sovint determinada per les possibilitats reals— predominin en els llocs de responsabilitat pública les unes o les altres. I sense deixar de defensar clarament i públicament allò que creiem que és millor, ens cal respectar profundament les conviccions de les majories i de les minories, i unir-nos majories i minories en tot allò, per petit que sigui, que ens és comú.

En la nostra situació concreta, d'avui i d'aquí, podem discrepar de la línia política dels parlamentaris que representen la majoria o la minoria, podem tenir els nostres dubtes sobre el caràcter de les institucions aconseguides o de les persones que les representen. I podem discutir-ho. El que no podem fer és esbotzar-ho. El que no podem fer és classificar un cop més —com feia la dictadura— els homes, les idees o els partits en bons i dolents. Ens hi hem d'anar acostumant, perquè, si no ho fèiem, correríem el perill d'esbotzar la democràcia. I penso que, això, la majoria no ho volem pas.

Joan Ruiz Calonja